

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У СПІЛКУВАННІ З ВИХОВАТЕЛЕМ

Сучасний заклад дошкільної освіти покликаний створити умови для повноцінного інтелектуального та духовного розвитку своїх вихованців. Вирішення цих важливих завдань великою мірою залежить від особистості вихователя як ключової фігури ланки системи освіти, зокрема від його стилю спілкування з дітьми. Його поведінка, ставлення до своїх вихованців, їх успіхів і невдач, вміння підтримувати інтерес, активність й заохотити кожного з них в процесі спілкування справляють величезний вплив на їх особистісний розвиток загалом та пізнавальну сферу зокрема. Результативність такого спілкування великою мірою визначається умінням вихователя застосовувати особистісно-орієнтовану модель при здійсненні завдань навчання і виховання.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що вплив стилю спілкування дорослого з дитиною на її особистісний розвиток, зокрема емоційну сферу досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці: А.Богуш, О.Бодальов, Л.Виготський, Н.Гавриш, С.Кулачківська, М.Лісіна, І.Луценко, Т.Семенова, Є.Суботський та ін.

Пізнавальна активність – явище дуже багатопланове і саме через це є предметом для глибокого дослідження у різних галузях науки: психології, педагогіки, соціології, філософії тощо. Багато дослідників розглядають пізнавальну активність у контексті проблеми активізації пізнавальної діяльності. Через це їх формулювання пізнавальної активності відображають характерні риси активності, які діти проявляють у певному виді діяльності.

На думку Ш.Амонашвілі, пізнавальна активність, пристрасть до пошуку, перевтілення, розкриття має ту психологічну особливість, що вона не терпить примусу, імперативності. Вона помічається у процесі педагогічного спілкування, який охоплює цілісну особистість дитини. Найбільш ефективним для розвитку особистості дитини, а водночас і пізнавальної активності, як особистісної риси, є педагогічний процес, в якому стосунки з учнями будуються на гуманних засадах. Суть такого підходу полягає у тому, щоб педагогічно-пізнавальну задачу учні приймали на позитивно-емоційній основі. Інакше кажучи, справа полягає у тому, щоб за умови необхідності засвоєння саме певної системи знань і саме у певний період навчання школяр приймав педагогічно обов'язкову навчальну задачу як таку, що була вільно обрана ним [1, с.39]. Саме такого підходу, на нашу думку, вимагає особистісно-орієнтована модель взаємодії з дітьми, яка ґрунтується на розумінні дитини, повазі її людської гідності. У процесі такого виховання вихователь прагне не обійти увагою кожную дитину, завоювати її любов, стати її старшим другом, якому

можна все довірити, все розказати. Спілкування з таким педагогом викликає у дітей радість, задоволення, зігріває оптимізмом. За умови такого спілкування активність виявляє не лише педагог, але й дитина. Вона прагне себе змінити, оскільки бачить, що її зусилля помічені, підтримані, схвалені дорослим. Таке ставлення дорослого робить дитину сприйнятливою до його порад, спонукає до здобуття знань, сприяє розвитку її допитливості.

І.Луценко визначає такі принципи організації мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми [2, с.24]:

Гуманізація комунікативних настанов педагога. Вихователь виявляє повагу до дитини-співрозмовника, її інтересів, уподобань. Реалізується цей принцип у бажанні зрозуміти малюка, прагненні задовольнити його потреби тощо.

Задоволення потреби дітей у спілкуванні, розвиток мотивів спілкування, інтересів. Вихователь організовує своє спілкування з дитиною так, щоб передусім задовольнити її потреби у спілкуванні з дорослим. Серед них: потреба у доброзичливій увазі, діловому і пізнавальному співробітництві, повазі, у взаєморозумінні та співпереживанні.

Досягнення особистісно розвивального ефекту в процесі мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми. Втілення цього принципу передбачає досягнення комунікативного успіху: мовленнєвий вплив вихователя має бути результативним. Головною умовою дотримання названого принципу є співвіднесеність комунікативного та педагогічного завдань.

Приклад товариськості й рівноправності у спілкуванні. Лише той педагог успішно взаємодіє з дітьми, якому притаманна педагогічна товариськість.

Конструктивна позиція у спілкуванні з дітьми. У щоденному спілкуванні цей принцип виявляється в тому, що педагог відмовляється від категоричних «не можна», «не слід», «неправильно». Замість цього він радить, пропонує, наводить зразки ефективної мовленнєвої взаємодії.

Добір оптативних мовленнєвих форм. Добір оптативних, тобто побажальних, мовленнєвих форм (порада, пропозиція, запрошення, непряма вимога) сприяє емоційній розкутості дітей. Цей принцип сприяє демократизації професійної вербальної взаємодії з вихованцями.

Діалогічна орієнтація у спілкуванні й діалогічність мовлення педагога. Діалогічна орієнтація – рівноправність позиції педагога і дитини у спільному пошуку правильної відповіді, способу розв'язання комунікативної мовленнєвої проблеми.

Дотримання професійної й мовленнєвої етики. Сутність принципу полягає в тому, що педагог спілкується з вихованцями на професійних засадах. Дорослий не ображається на дітей, не гнівається. За будь-якої ситуації він залишається педагогом, діє за правилом «Нічого не говорити такого, що може залишити назавжди негативний слід у душі дитини».

Література

1. Амонашвили Ш.А. Развитие познавательной активности учащихся в начальной школе // Вопросы психологии. – 1984. - №5. – С. 37-41.

2. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками / І. О. Луценко. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К. : Світич, 2013. – 208 с.

УДК 02:004:37

ЧЕРНЯНЧУК Я. В., ЛАВРЕНОВА М. В.,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ QR-КОДІВВ ОСВІТІ

Інформаційний прогрес сучасного суспільства зростає дуже стрімко, але модернізація освіти, на жаль, не завжди встигає за новаціями. Так, більшість можливостей інтернету все ще залишаються неосвоєними в цій галузі. Тож необхідно допомогти вчителям освоїти інноваційні форми та методи організації навчально-виховного процесу, що стимулюватиме їх до професійного зростання, дозволить перекласти частину своєї роботи на ІКТ, урізноманітнити позакласну діяльність, зробити її більш цікавою та інтенсивною.

Застосування ІКТ в освіті вивчали В. Биков, Р. Гуревич, М. Жалдак, Ю.Жук, М.Кадемія, А. Коломієць, В. Мадзігон, Ю. Машбиць, Н. Морзе, О.Науменко, В.Руденко, О. Співаковський, О. Чайковська, К. Фадєєва, О.Шестопалюк та ін. Особливості впровадження цих технологій в системі літературної освіти розглянуті в дослідженнях Л. Богдан, О. Ісаєвої, Л.Назаренко, В. Оліфіренка, С. Оліфіренко, А.Ситченка, Г. Токмань, А.Уліщенка, В. Уліщенко, І. Царлової, В. Шуляра та інших учених.

Стрімке поширення мобільного Інтернету і портативних пристроїв відкрило світові велику кількість можливостей. На цьому етапі активно розвивається такий освітній тренд, як Mobile Learning-мобільне навчання. Практика показала, що мобільні пристрої і додатки легко вбудовуються в процес навчання і роблять його більш ефективним [3]. Не підлягає сумніву той факт, що учень XXI століття прогресивний і має доступ до будь-якої інформації світових джерел за допомогою своїх гаджетів.У зв'язку з цим набувають популярності способи спрощеного введення інформації, а саме – матричні коди.

QR-код – це двомірний штрих-код, який складається з чорних і білих пікселів і дозволяє кодувати до декількох сотень символів. Збережену в кодї інформацію можна потім розшифрувати і подивитися за допомогою смартфона або планшета. «QR» означає «QuickResponse» (швидка реакція), таку назву пояснюється великою швидкістю сканування. За допомогою QR-коду можна закодувати будь-яку інформацію, наприклад: текст, номер телефону, посилання на сайт або візитну картку [1].

Слід зазначити, що використання матричних кодів в освіті має широкий потенціал. QR-коди можна використовувати не лише для безпосереднього посилання на web-сторінки, а також для створення за допомогою кодування багаторівневих підручників, посібників або опорних конспектів тощо. Наприклад, у всіх підручниках для 1 класу нової української школи використовуються QR-коди.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>